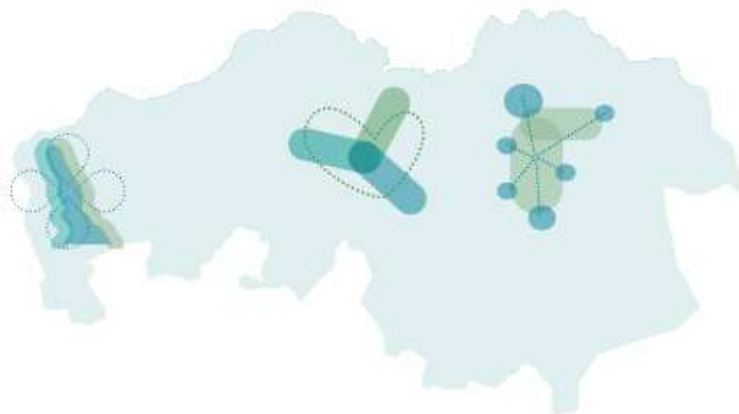

Tussentijdse voortgangsmelding Landschappen van Allure april 2018

Aanleiding

Op 27 november 2012 is de Subsidieregeling *Landschappen van Allure Noord-Brabant* in werking getreden. In artikel 18 is bepaald dat Gedeputeerde Staten binnen vijf jaar na de inwerkingtreding aan PS een eindverslag toesturen. Omdat aan enkele projecten uitstel is verleend, is op 12 september 2017 via een Statenmededeling aangekondigd dat het aanbieden van het eindverslag in 2019 zal plaatsvinden. Enkele statenleden hebben hierop te kennen geven het op prijs te stellen indien ze medio 2018 een tussentijdse voortgangsmelding zouden ontvangen. Dit document geeft invulling aan die behoefte.

Beoogde doelen van Landschappen van Allure

In 2010 hebben Provinciale Staten de *Investeringsstrategie Agenda van Brabant* vastgesteld. Rode draad daarin is de ontwikkeling van Brabant tot een Europese topregio. Met het investeringsprogramma *Landschappen van Allure* willen we in samenwerking met de regio een bijdrage leveren aan een hoogwaardige kennis- en innovatieregio. Hoogwaardige groene landschappen zijn van groot belang voor een aantrekkelijk vestigings- en leefklimaat in Brabant, welke complementair zijn aan de innovatieve stedelijke landschappen. Samen vormen ze de basis voor de kennis- en innovatie regio die we als provincie nastreven. Drie regio's hebben de handschoen opgepakt. Geïnspireerd door het Koersdocument Transitie Stad en Platteland hebben gemeenten, waterschappen, ontwikkelaars, ondernemers, burgers, onderwijsinstellingen en terreinbeheerders creatieve allianties gevormd en zijn er acht investeringsprojecten benoemd. De combinaties tussen markt en overheid, rood en groen, landschap en economie maken dromen tot top-projecten. Ook de omgevingsvisie gaat sterk inzetten op investeringen in de omgevings- en landschapskwaliteit, het vestigings- en leefklimaat, natuur en biodiversiteit. Daarmee zijn de *Landschappen van Allure* ook nu nog actueel. De subsidiabele activiteiten hebben landschapsverbetering als rode draad. Het gaat om:

- De versterking van het landschap.
- De dynamische ontwikkelingen in het landschap.
- Ondernemen en beleven in het landschap.

De projecten zijn nader omschreven in het *Bidbook voor de landschappen van Allure* uit 2012.

De gezamenlijke investering

De subsidieregeling kent twee tranches, één in 2013 en één in 2014. Gezamenlijk brengen Provincie en regio (inclusief bedrijfsleven) een ontwikkeling in de landschappen op gang met een totaal investeringsvolume van ruim € 125 mln. De toegekende provinciale subsidie is hier een onderdeel van en bedraagt ruim € 50 mln. Dit bedrag wordt na verwachting volledig uitgeput. Hieronder wordt de voortgang van de 8 afzonderlijke projecten in beeld gebracht.

De projecten

De Groene Corridor

Dit project realiseert een imposante 13 kilometer lange laanstructuur die Eindhoven, de stad, verbindt met Oirschot en Het Groene Woud. De Corridor wordt optimaal ingericht voor langzaam verkeer. Aan de laan bevinden zich diverse instellingen en groene objecten. De Groene Corridor biedt activiteiten, de mogelijkheid om de omgeving te beleven en is via knooppunten verbonden met andere routes buiten de Groene Corridor.

De Corridor gaat een onderdeel vormen van een ecologisch waardevol en economisch vitaal netwerk dat stad en land verbindt. De oorspronkelijke projectkosten bedroegen € 12.636.000. Inmiddels is dit bedrag opgelopen tot € 13.766.000. Dit heeft echter geen invloed op de hoogte van de subsidie. Door een beroep tegen de fietsbrug is het project vertraagd tot 31-12-2019. De andere onderdelen zijn in 2018 af.

Deelprojecten	Oorspr. projectkosten	Verwachte projectkosten	Toegekende subsidie	Uitgegeven subsidie	Realisatie datum
Fiets/voetbrug Oirschot	5.520.000	6.800.000	2.000.000	401.838	31-12-2019
Groene inrichting deelgebieden Oirschot	450.000	450.000	450.000	2.345	1-12-2018
Groene inrichting thv defensieterrein	340.000	340.000	340.000	3.420	1-12-2018
Inrichting ecoduct groenblauwe knoop	100.000	300.000	150.000	26.718	1-10-2018
Inrichting waterretentie GDC Acht (alleen groene onderdelen)	470.000	470.000	20.000	2.660	1-10-2018
Inrichting Zwaanstraat	868.000	868.000	868.000	31.186	1-10-2018
Inrichting GC Mathildelaan	250.000	250.000	250.000	9.884	1-10-2018
Alg. projectmanagement, corporate communicatie en burgerparticipatie	415.000	495.000	495.000	276.600	1-10-2018
Verdienmodellen Bleuconomy	80.000	0	0	0	Onder H
Grondaankopen uit verleden	4.143.000	3.793.000	0	0	gereed
	12.636.000	13.766.000	4.573.000	754.651	31-12-2019

Het Kloppend Hart

Met het aaneensluiten van Kampina, Mortelen, Landgoed Velder, Scheeken, Dommeldal en Geelders wordt het grootste natuurgebied van Brabant gecreëerd midden in Brabantstad. Dit natuurgebied herbergt bijzondere ecologische waarden en het edelhert komt terug!

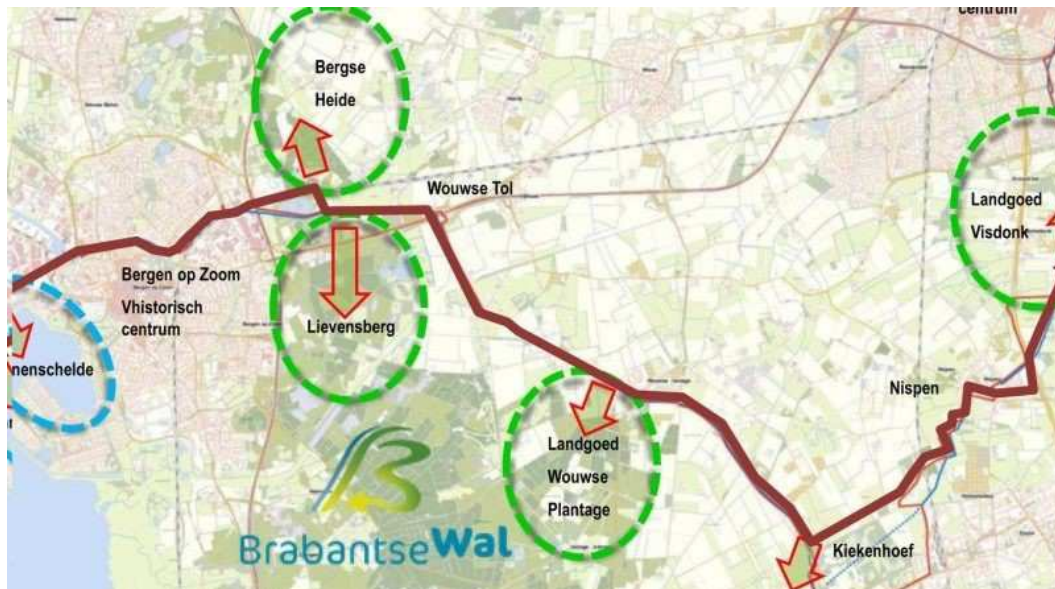

Er wordt ook sterk geïnvesteerd in de schil er om heen. In buurtschappen als Hezelaar en Olland worden cultuurhistorische gebouwen opgeknapt of zelfs terug geplaatst. De projectkosten bedragen meer dan € 30 mln. waarvan zo'n € 8,4 mln. provinciale subsidie. Doordat de aanbesteding van het ecoduct opnieuw moest, zal de oplevering pas eind 2018 plaatsvinden.

Deelprojecten	Oorspr. projectkosten	Verwachte projectkosten	Toegekende subsidie	Uitgegeven subsidie	Realisatie datum
Edelherten in het hart van Het Groene Woud	659.000	730.992	0	0	1-7-2019
Ecoduct over spoorlijn Eindhoven – Boxtel	8.269.000	8.237.234	1.542.000	0	1-7-2019
Groene win-win allianties	628.792	601.653	182.889	52.683	1-7-2019
Reanimatie van verloren erfgoed	370.000	902.700	350.000	138.856	1-7-2019
Liempde, poort tot hart van Het Groene Woud	3.070.185	3.070.185	1.112.983	453.150	30-6-2019
Groot Duijfhuis	150.800	498.564	118.000	481.000	gereed
De Hulsthoeve	945.650	966.738	267.880	18.778	31-12-2018
Groene Poort en belevingscentrum De Vleut	10.509.922	6.728.657	2.807.729	0	31-12-2018
Land van Bosch	360.760	517.537	97.440	69.684	31-12-2017
Duizendjarig Woud	1.678.833	1.285.921	717.422	0	1-7-2019
Natuurexperience Lennisheuvel	674.577	674.576	266.156	132.061	30-6-2019
Wandel-fietspad Bobbenagelseweg	613.143	716.141	151.301	216.399	gereed
Park Stapelen	1.211.825	1.302.075	605.912	310.174	31-12-2018
BIA Medisch Centrum	432.389	507.389	214.380	5.337	31-12-2018
	29.574.876	26.740.362	8.434.092	1.878.122	1-7-2019

De Zoom

De verschillende ontwikkelingen worden ingepast in het landschap. Er wordt een innovatief en duurzaam gebouw bezoekerscentrum in recreatieve poort Lievensberg ontwikkeld. Er komt een struinpad langs de Zoom voor meer beleefbaarheid. Ook de relatie met het Grenspark wordt gelegd door de aanleg van een dubbelzijdig fietspad van bron tot monding. Oude beekdalen worden hersteld en de Zoom wordt bevaarbaar gemaakt.

De recreatieve ontwikkelingen in de Bergsche heiden zorgen voor een zonering waardoor de natuurwaarden in het noorden van het gebied meer kans krijgen. Dit zou een ondernemer realiseren, maar die is inmiddels teruggetreden. Gemeente Bergen op Zoom neemt de prestatie nu (met enige vertraging) voor haar rekening. De totale investering bedraagt bijna € 22 mln., waarvan € 10,5 mln. provinciale subsidie is. Medio 2019 wordt het project opgeleverd.

Deelprojecten	Oorspr. projectkosten	Verwachtte projectkosten	Toegekende subsidie	Uitgegeven subsidie	Realisatie datum
Route van de Turf	5.386.000	8.254.074	3.951.299	3.502.163	1-7-2018
Natuurontwikkeling Bergsche Heide	8.341.541	7.613.619	3.661.828	0	1-7-2019
Natuurontwikkeling NME centrum Lievensberg	938.765	3.000.222	921.290	550.579	1-7-2019
Natuurontwikkeling Wouwse plantage	5.884.180	1.954.583	1.279.814	3.618	1-7-2019
Natuurontwikkeling Visdonk	1.229.597	1.889.248	673.941	521.829	1-7-2019
Projectmanagement	105.000	424.000	65.100	4.572.963	1-7-2019
	21.885.083	23.135.746	10.553.272	9.151.152	1-7-2019

Landerij VanTosse

Vanuit de uitvalsbasis het kloostercomplex 'Fons Vitae' en de biodiversiteitstuin wordt 70 hectare kleinschalig landschap ontwikkeld tot de Landerij VanTosse. Op de landerijen worden oude en nieuwe gewassen verbouwd (o.a. cranberry's, rogge, spelt). Landschapsbouw zorgt voor het terugbrengen en herstellen van houtwallen en bloemrijke akkerranden. In de biodiversiteitstuin en kloostertuin worden proefvelden aangelegd om met gewassen te experimenteren. Ook zijn hier bijen-, vlinder- en kruidenweides, amfibieënpoeLEN, eetvelden en een kloosterkruidentuin te vinden. Het Klooster wordt opgeknapt en geschikt gemaakt voor nieuwe functies. Aantrekkelijke entrees en een goede padenstructuur maken de Landerij VanTosse goed toegankelijk voor iedereen. Vele vrijwilligers en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt steken hier de handen uit de mouwen.

Zo'n € 3,2 mln. wordt er in dit nieuwe landschap geïnvesteerd met 50% subsidie van de provincie. Rekening houdend met het groeiseizoen moesten de beplantingswerkzaamheden een tijdje op zich laten wachten, maar over enkele maanden is het project gereed.

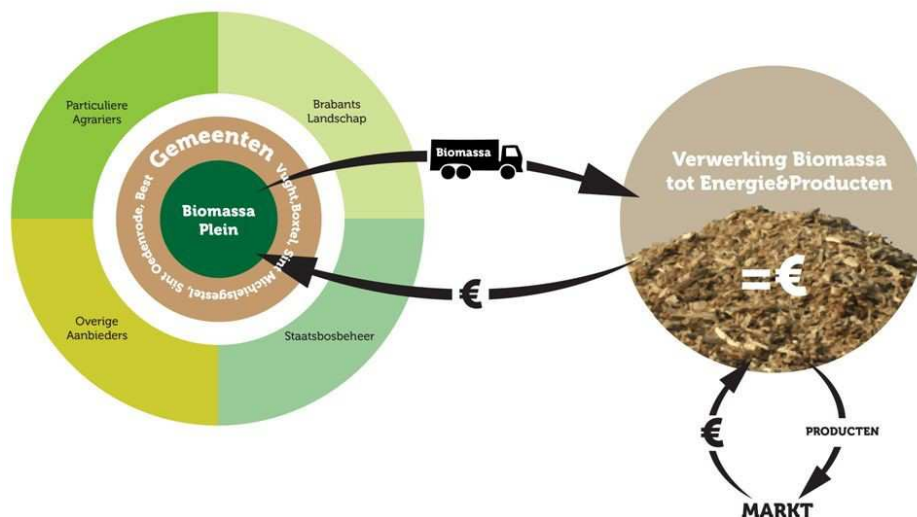

	Oorspr. projectkosten	Verwachte projectkosten	Toegekende subsidie	Uitgegeven subsidie	Realisatie datum
Landschapsversterking kleinschalig kampenlandschap	171.460	171.460	136.660	65.033	31-12-2018
Experimenteren en ontwikkelen Van Tosse gewassen	435.650	410.650	200.560	69.608	31-12-2018
Versterken recreatief gebruik	191.790	166.790	158.790	52.967	31-12-2018
Kennis- en leercentrum, Werkplaats natuur, landschap en cultuurhistorie	141.000	141.000	141.000	107.787	31-12-2018
Tuinderij Van Tosse	470.800	470.800	426.050	391.542	31-12-2018
Toegankelijkheid entrees en kleine objecten	29.640	54.640	29.640	26.828	31-12-2018
Introductie nieuwe teelten/gewassen	1.200.080	1.200.080	305.260	176.367	31-12-2018
Sociale arbeidsplaatsen	360.000	360.000	0	0	31-12-2018
Conceptontwikkeling klooster	3.510	3.510	3.510	3.510	1-1-2014
Promotie, publiciteit en communicatie	50.990	75.990	50.990	50.990	31-12-2018
Projectmanagement	150.000	150.000	150.000	94.060	31-12-2018
	3.204.920	3.204.920	1.602.460	1.038.692	31-12-2018

Energie(k) landschap

De bijdrage aan het landschap is duidelijk en mogelijk zeer groot: een aanzienlijk deel van de opbrengsten van het hout voor de lokaal geproduceerde energie wordt opnieuw in het landschap geïnvesteerd. Zo kan onder meer het populierenlandschap in stand worden gehouden. Het Groene Woud fungeert als pilot in een ontwikkel- en investeringsbedrijf voor duurzame energie. Aansluiting wordt gezocht bij mogelijke provinciale samenwerking tussen overheden en semioverheidsbedrijven; provincie Noord-Brabant, Attero, de waterschappen, gemeenten en banken zoals Rabo, Triodos en ASN.

Biomassaplein

Doordat er een nieuwe dassenburcht is aangetroffen op de beoogde locatie voor de pilot van het biomassaplein moest gezocht worden naar een andere locatie. Dit heeft tot vertraging geleid, maar ook nieuwe kansen. De gekozen locatie ligt nu op het GreenTech Park Brabant in Boxtel. Dit terrein wordt speciaal voor duurzame initiatieven ontwikkeld waardoor in de toekomst ontwikkelingen gecombineerd kunnen worden. De totale projectkosten bedragen € 3,5 mln. met een subsidie van ruim € 250.000. Eind van 2018 wordt het project opgeleverd.

Deelprojecten	Oorspr. projectkosten	Verwachte projectkosten	Toegekende subsidie	Uitgegeven subsidie	Realisatie datum
Investering inrichting installaties machinepark	2.825.200	2.825.200	0	0	1-12-2018
Kansenonderzoek lokale toepassing biomassa	15.000	15.000	15.000	0	1-12-2018
Externe inhuur	354.000	354.000	209.397	126.430	1-12-2018
Ambtelijke uren en communicatie	380.000	380.000	30.000	0	1-12-2018
	3.574.200	3.574.200	254.397	126.430	1-12-2018

De West-Brabantse Waterlinie

Onze oorlogvoerende voorouders zochten er bescherming: in een linie van forten waarvan de omgeving onder water kon worden gezet. In vrediger tijden vormden veen en waterwegen de basis voor turfwinning en -handel. Al die sporen zijn er nog. Ze hoeven alleen maar zichtbaar en toegankelijk te worden gemaakt. De ontwikkeling van de Waterlinie levert een bijdrage aan het beleven van de (cultuurhistorische) geschiedenis van Brabant, aan toerisme en recreatie, en aan landschap en natuur. Behalve landschapsherstel, vooral het verbinden van droge en natte delen, is het belangrijk het gebied via water en land te ontsluiten. Om beleving van het gebied mogelijk te maken worden torens, uitzichtpunten en recreatieve (water)poorten gebouwd en ontwikkeld.

Met dit alles is een investering gemoeid van bijna € 17,5 mln. De provincie draagt daaraan bijna € 8 mln. bij. Omdat de oplevering van Fort Henricus wat is vertraagd zal het project eind 2018 worden geopend.

Deelprojecten	Oorspr. projectkosten	Verwachte projectkosten	Toegekende subsidie	Uitgegeven subsidie	Realisatie datum
West Brabantse Waterlinieroute	747.727	775.903	699.371	69.160	31-12-2018
Gebiedsontwikkeling Waterschans – Fort de Roovere	11.373.269	11.629.258	4.085.923	3.974.879	31-12-2018
Gebiedsontwikkeling Inundatiegebieden – Recreatieve Poort Steenberg	2.611.529	3.371.329	1.013.755	1.516.024	1-8-2018
Gebiedsontwikkeling Fort Henricus – Recreatieve Poort Benedensas	2.201.903	2.095.748	1.670.109	391.931	31-12-2018
Projectmanagement en promotie	523.760	565.298	390.310	254.076	31-12-2018
	17.458.188	18.437.536	7.859.468	6.206.070	31-12-2018

Meer Maashorst!

De Maashorst heeft een bewogen verleden. Dit heeft geresulteerd in de Peelhorst, Centrale slenk en de bijbehorende breuklijnen. Dit levert het uniek wijst verschijnsel op. De bewoners ontplooiden eeuwenlang tal van activiteiten, die vorm gaven aan het landschap. Een unieke archeologische rijkdom ontstond met Vorstengraven, grafheuvels en landweren.

In dit dynamische landschap worden aardkundige kenmerken weer manifest en beleefbaar gemaakt. Met bijna € 32 mln. aan projectkosten (met 50% aan provinciale subsidie) is dit het omvangrijkste project van Landschappen van Allure. Daarvoor wordt dan ook veel gedaan. De Maashorst verdubbelt zich. Door een nieuwe groene dooradering wordt de schil van het kleinschalig landschap tussen de natuurkern en de dorpen en steden bij De Maashorst

getrokken. 95 ha aan nieuwe landschapselementen en natuur worden toegevoegd, oude cultuurhistorisch dreven en driften worden hersteld en daarmee wordt de verbinding tussen dorpen en buitengebied hersteld. Ongeveer de helft van de projecten is al opgeleverd. De andere helft is eind van dit jaar gereed.

Deelprojecten	Oorspr. projectkosten	Verwachte projectkosten	Toegekend e subsidie	Uitgegeven subsidie	Realisatie datum
Dynamisch landschap Nistelrode & Heesch	665.000	665.000	303.198	385.178	31-12-2018
Tuin De Nistel	962.944	985.944	481.472	0	1-10-2017
Zorglandschap Buitengewoon	781.750	781.750	377.006	80.342	31-12-2018
Het landschap als bron van vitaliteit (Lips)	203.900	203.900	101.950	1.106.620	1-10-2017
Dynamisch landschap Landerd	3.096.470	3.096.470	2.126.460	0	31-12-2018
Hofmans	503.555	503.555	71.855	1.551.440	31-12-2018
Nieuwe natuur door natuurbegraven	2.254.300	2.254.300	1.939.300	950	1-1-2018
Natuurbegraafplaats	2.636.800	2.636.800	59.300	558.933	31-12-2018
Landgoed Nabbegat	2.390.704	2.390.704	1.193.424	25.040	31-12-2018
TBS kliniek	93.650	93.650	31.300	144.702	1-10-2017
Dynamisch landschap gemeente Oss	924.576	924.576	678.196	661.622	31-12-2018
Duurzame functie Klooster	1.865.921	1.865.921	736.641	0	1-10-2017
Recreatieve poort Herperduin	850.180	850.180	425.090	1.092.684	1-6-2018
Gemeente Uden (Landschapsversterking)	4.879.984	5.061.406	2.439.992	23.927	31-12-2018
Vitaliteitshuis Bernhoven	506.806	506.806	214.250	416.307	1-10-2018
Maashorsttuin behandelcentrum Slabroek	1.083.560	1.083.560	540.000	84.732	1-10-2017
Bernhoven@home (Hutten)	272.500	272.500	136.250	1.407.449	1-10-2018
Bewegen met Fitland	4.570.433	4.570.433	1.759.311	66.483	1-5-2018
Gezond door een Groen(te) landschap (IBN)	454.092	454.092	227.046	282.400	1-1-2018
LerenWerken Maashorst (Staatsbosbeheer)	900.050	900.050	353.000	930.249	1-10-2017
Maashorst in uitvoering (MIU)	1.844.464	1.844.464	1.406.748	385.178	1-1-2019
	31.741.639	31.946.061	15.675.781	8.930.902	31-12-2018

Vorstelijk Landschap

De projecten maken deel uit van het Midden-Brabantse mozaïeklandschap en vormen daarin nieuwe herkenbare landschappen. Ieder met hun eigen verhaal, accent en verdienmodel. Vorstelijk Landschap zet in op de realisatie van een stad-land verbinding. Dat natuur binnen 10 minuten fietsen binnen handbereik; dat is het doel. Tilburg richt zich daarbij niet op één type natuur of één type landschap, maar kiest er voor om in de groene mal rondom de stad de stedeling een pallet aan landschappen aan te bieden. Deze diversiteit past bij de stad en haar omgeving.

Juist met deze diversiteit valt er voor iedereen wat te bieden en valt er altijd wat nieuws te ontdekken. Het gaat om nieuwe ondernemende landschappen. Een boer beheert land én landschap en ontwikkelt dat tot een toplocatie zonder betrokkenheid van de overheid. Particulieren brengen grond in of stellen die ter beschikking. Een groot deel van de innovatie zit in de wijze waarop de financiering vorm krijgt. Natuur levert geld op zodat het weer geïnvesteerd kan worden in die natuur. € 8,2 mln. wordt hiervoor uitgetrokken waarvan € 3,3 mln. subsidie van de provincie. Door bezwaren op de sportlanes vindt de oplevering eind 2018 plaats.

Deelprojecten	Oorspr. projectkosten	Verwachte projectkosten	Toegekende subsidie	Uitgegeven subsidie	Realisatie datum
Versterken van het landschap	2.717.396	1.772.737	1.852.946	665.424	31-12-2018
Nieuwe iconen in het landschap	2.735.000	722.500	661.805	86.867	31-12-2018
Verbinden van stad en land	2.787.000	3.630.159	825.000	0	31-12-2018
	8.239.396	6.125.396	3.339.751	752.291	31-12-2018